

Δρομολογείται η αποκατάσταση του Ιερού Ναού της Παναγίας Παρηγορήτισσας, στην Άρτα

/ [Παιδεία και Πολιτισμός](#)

Το Υπουργείο Πολιτισμού σε συνεργασία με την Περιφέρεια Ηπείρου και τον Δήμο Αρταίων δρομολογούν την αποκατάσταση του μείζονος, ιστορικής και αρχαιολογικής σημασίας, Ναού της Παναγίας της Παρηγορήτισσας στην Άρτα, μετά την ωρίμανση των μελετών αποκατάστασης (αρχιτεκτονικής, στατικής και ηλεκτρομηχανολογικής) του μνημείου και τη θετική γνωμοδότηση του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου.

Το έργο της συντήρησης και της αποκατάστασης της Παρηγορήτισσας θα υλοποιηθεί από τις Διευθύνσεις Αναστήλωσης Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Μνημείων και Συντήρησης Αρχαίων και Νεώτερων Μνημείων του Υπουργείου Πολιτισμού και θα ενταχθεί στο πρόγραμμα Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης του

Δήμου, με χρηματοδότηση από το Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ήπειρος»- ΕΣΠΑ 2021-2027.

Η Υπουργός Πολιτισμού **Λίνα Μενδώνη**, δήλωσε: «Ο Ναός της Παναγίας της Παρηγορήτισσας, στην Άρτα, αφιερωμένος στον Ευαγγελισμό της Θεοτόκου, αποτελεί εξέχον βυζαντινό μνημείο, μείζονος σημασίας, στην ιστορία της τέχνης. Κτίστηκε σε έναν πρωτότυπο τύπο, *unicum* για τα μέχρι σήμερα δεδομένα στη βυζαντινή αρχιτεκτονική, στα τέλη του 13ου αι., από τον δεσπότη της Ηπείρου Νικηφόρο Κομνηνό Δούκα, τη σύζυγό του Άννα Παλαιολογίνα και τον γιο τους Θωμά.

Σύγχρονες του μνημείου είναι οι ψηφιδωτές παραστάσεις του Παντοκράτορα και των προφητών στον κεντρικό τρούλο, έργα πιθανώς δύο ομάδων τεχνιτών από την Κωνσταντινούπολη ή τη Θεσσαλονίκη. Οι προβλεπόμενες επεμβάσεις αποσκοπούν στη στερέωση και προστασία του μνημείου, στην αναβάθμιση της μορφής και της εσωτερικής διαρρύθμισής του, αλλά και στην ανάδειξή του, ως σύνολο. Το μνημείο είχε δεχθεί αναστηλωτικές επεμβάσεις -με σημαντικότερες αυτές του Α. Ορλάνδου- στα μέσα του προηγούμενου αιώνα. Το μνημείο φέρει εξαιρετικό

διάκοσμο διαφόρων περιόδων, ψηφιδωτά, τοιχογραφίες, γλυπτικά στοιχεία. Η εκπόνηση των μελετών έγινε στο πλαίσιο Προγραμματικής Σύμβασης Πολιτισμικής Ανάπτυξης μεταξύ του Υπουργείου Πολιτισμού και της Περιφέρειας Ηπείρου. Όμως, η συνθετότητα και η σημασία του μνημείου επέβαλαν τη διενέργεια ερευνητικού προγράμματος, το οποίο ανέλαβε το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, προκειμένου να τεκμηριωθούν κρίσιμες παραδοχές της στατικής μελέτης και του συστήματος στήριξης. Η ολοκλήρωση του συνόλου των μελετών αποτελεί κρίσιμο βήμα για την τεκμηριωμένη και επιστημονικά άρτια αποκατάσταση ενός εκ των σημαντικότερων βυζαντινών μας μνημείων».

Στο σύνολο των μελετών περιλαμβάνεται πλήρης μελέτη εξωτερικού και εσωτερικού φωτισμού του μνημείου (λειτουργικού, ασφαλείας και ανάδειξης) με ήπιο, γενικό και κατανυκτικό φωτισμό που εστιάζει σε πέντε βασικά σημεία του Μνημείου εσωτερικά και εξωτερικά. Επίσης, περιλαμβάνονται πλήρης ηλεκτρομηχανολογική μελέτη, εναρμονισμένη με τη μελέτη φωτισμού στην οποία θα προβλέπεται αυτόματο σύστημα πυρανίχνευσης, αλλά και μελέτη διαμόρφωσης του περιβάλλοντος χώρου του μνημείου, μετά την πραγματοποίηση ανασκαφικής διερεύνησης για την αποκάλυψη του παλαιότερου καταχωμένου μεταβυζαντινού ναού και με πρόβλεψη για την προβολή και ανάδειξη και των δύο αυτών σημαντικών τμημάτων του μνημείου.

Ο Ναός της Παρηγορήτισσας είναι αφιερωμένος στον Ευαγγελισμό της Θεοτόκου και χτίστηκε στα τέλη του 13ου αιώνα, στη θέση παλαιότερου ναού, από τον δεσπότη της Ηπείρου Νικηφόρο Α΄ Κομνηνό Δούκα, τη σύζυγό του Άννα Παλαιολογίνα και τον γιο τους, Θωμά, σύμφωνα με κτιτορική επιγραφή, που σώζεται πάνω από την κεντρική είσοδο του μνημείου. Στο ισόγειο παρουσιάζει διάταξη παρόμοια με αυτή των οκταγωνικών ναών, ενώ στον όροφο ακολουθείται ο τύπος του σταυροειδούς εγγεγραμμένου ναού. Ο κυρίως ναός είναι τετράγωνος, χωρίς εσωτερικά στηρίγματα. Το χαρακτηριστικό του στοιχείο είναι το πρωτότυπο σύστημα στήριξης του τρούλου σε οκτώ παραστάδες, πάνω στις οποίες πατάνε κίονες σε τρεις επάλληλες σειρές.

Στη βάση του τρούλου, στα μεγάλα τόξα των καμαρών, υπήρχε γλυπτή διακόσμηση, από την οποία σήμερα σώζονται μόνο τα συμπλέγματα της Γέννησης και του Αμνού, πλαισιωμένα με Ευαγγελιστές και Προφήτες. Τα θέματα και η τεχνική των γλυπτών φανερώνουν δυτικές επιδράσεις.

Τοιχογραφίες που κοσμούν τους τοίχους χρονολογούνται σε διαφορετικές εποχές. Εκείνες του Ιερού είναι έργο του μοναχού Ανανία και χρονολογούνται το 1558, οι τοιχογραφίες του κυρίως ναού χρονολογούνται πιθανώς στα τέλη του 17ου ή στις αρχές του 18ου αιώνα, ενώ ακόμη νεότερες είναι οι τοιχογραφίες του νάρθηκα.

Εξωτερικά, στην ανατολική πλευρά του ναού, εξέχουν πέντε αψίδες, οι οποίες - όπως και οι υπόλοιποι τοίχοι του- έχουν πλούσιο κεραμοπλαστικό διάκοσμο (μαίανδροι, σταυροί, ρόμβοι κ.α.).

Ο Ιερός Ναός της Παρηγηρήτισσας στην Άρτα. Φωτογραφία 1890

Άποψη του εσωτερικού και του τρούλου του κυρίως Ναού της
Παρηγορήτισσας